Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

ALBINA

Revistă săptămînală a Așezămintelor culturale

Anul 68 — Seria II

Nr. 858

Joi — 4 iunie 1964

8 pagini — 15 bani

În pag. 4-5

De la Dunăre la mare

NUMAI CU ECRAN LAT

Așa mi-a spus un locuitor din satul Peretu, raionul Roșiorii de Vede, regiunea București. Un colectivist pe care l-am întîlnit în curtea noului cămin, săpînd o groapă pentru stîlpii împrejmuirii. Îl întrebasem de ce nu s-a deschis căminul și mai ales de ce n-au început proiecțiile de filme.

— Noi, tovarășe, mi-a zis el serios, primim să instalăm aparatura pentru cinematograf, dar numai cu ecran lat.

Am căutat să-mi ascund zîmbetul dar el l-a simțit. A lăsat hîrletul pe marginea gropii, și-a șters mîinile, s-a răzuit bine de noroi pe bocanci și m-a invitat să vizitez clădirea încă nedată în folosință. L-am urmat, după ce m-am șters și eu bine pe pantofi. Curtea era în curs de pavare.

Poate ați intrat într-una din noile săli de cinematograf din orașele apropiate. Trebuie să fi intrat. Ați fost desigur plăcut impresionați de uriașa deschidere a celor doi pereți laterali, care adună ca într-o îmbrățișare caldă și primitoare vreo 4—500 de scaune. Tavanul înalt îți aduce aminte de cerul albastru, de zborul ciocîrliei. Ai loc să respiri, să-ți ridici privirile spre luminile becurilor, ca spre niște steluțe apropiate și prietenoase. Iar în față îți surîde scena, neacoperită încă de cortină, fără decoruri, dar împrăștiind de pe acum acel suflu de încîntare al viitoarelor spectacole. Aici, la nevoie, se trage pînză albă cu chenar negru a ecranului. Așa e la Peretu. Nu, n-am greșit, așa e la Peretu, la fel ca în noile săli de spectacole ale caselor de cultură. Parchet de culoarea lămîii, pereți capitonați pentru a se realiza o cît mai bună acustică, scaune în amfiteatru, coborînd întîi în trepte largi apoi în pantă lină, de la intrare spre scenă, reflectoare care se pot manevra mecanic. Așa e la Peretu, în noul cămin ridicat, prin contribuție benevolă, de locuitorii comunei. Au lucrat cu tragere de inimă, au făcut cărămidă și au săpat temeliile, au cărat nisip și au amestecat betonul. Meșterii satului au așezat căpriori, au încheiat acoperișul, au montat sobe, au așezat parchetul. Mîinile lor harnice au înălțat clădirea, căldura din sufletele lor i-au dat viață. În sălile de club, în cele de repetiții, în biblioteca cu rafturile în curs de instalare și chiar pe sălile largi dintre diferitele încăperi nu simți o clipă răceala zidului proaspăt tencuit. Totul e cald, apropiat, prietenos. Vor veni aici echipe de teatru dintre cele mai pretențioase. Vor găsi o scenă bine utilată, cabine pentru actori, și mai ales un public înțelegător, dornic să se înfrupte din toate comorile artei. Veacurile de suferință, cînd în sate abia pîlpîia flacăra culturii ținută de cîte un dascăl inimos într-o școală pe jumătate îngropată în pămînt, generațiile de țărani care s-au perindat fără să cunoască frumusețile slovei și mulțumirea unei piese de teatru, suferințele atît de multe îndurate în trecut de popor au rămas însemnate pe o filă neagră a istoriei. De douăzeci de ani, poporul nostru scrie cu cerneala realizărilor celor mai îndrăznețe, a împlinirii visurilor celor mai avîntate, noua sa istorie.

Și ea se scrie pe spații mari, așa cum pe bună dreptate doresc colectiviștii din Peretu. Nu e deloc o pretenție nepotrivită, ci încă un semn al vremurilor noastre.

VINICIU GAFIȚA

Ion BĂNUȚĂ

ÎN CÎMP

Gărgărița,
mărgărița
încotro-i zbura
acolo m-oi insura.

Doarme Cătălin în grîu!
Mărgărița poartă vina, —
nu l-a dus la Cătălina
care plînge lîngă rîu.

Vin secerătorii, -n vis —
cîntul joacă în caval,
mărgărița-n șea, pe cal,
se tot pierde în abis.

Rupe Cătălin legări, —
vede-un cal buiac de fier
și ținîndu-se de cer
chiar pe Cătălina, -n scări.

Rîde Cătălin în cîmp...
Cătălină! Mult dormii
de am plete argintii!
Parcă-mi fu și somnul strîmb?!

„Bucuria vieții noi", așa se intitulează dansul tematic, prezentat de formația căminului cultural din Stoicănești-Argeș, la faza regională de la Slatina. În fotografie: moment din spectacol

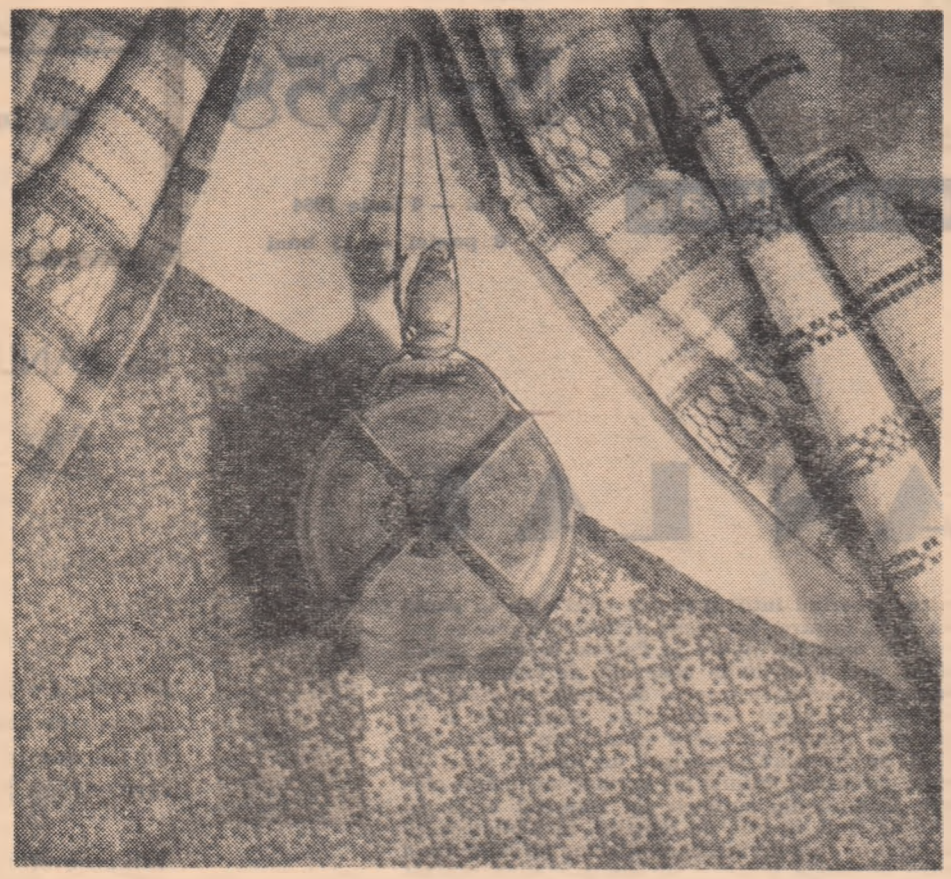

Afumaţi : colţ din expoziţie

PRIVELIŞTI

La începutul unui drum care fuge pieziş din Bucureşti spre Dunăre ca să ajungă pînă la Oltenița, drumeţul, orăşan sau sătean, se întîlneşte, cu o noutate, care este şi un eveniment contemporan : o expoziţie de obiecte de artă populară deschisă zilele trecute în comuna Popeşti-Leordeni.

O expoziţie sătească încropită din entuziasmul şi dragostea unor oameni inimoşi care s-au străduit să răspundă unei acţiuni întinse în toată ţara : cea de a treia expoziţie bienală de artă populară.

O expoziţie nemaifăcută vreodată prin aceste locuri pe unde oamenii aproape că nu-şi mai aduceau aminte de lucrurile păstrate prin dulapuri şi lăzi. Fenomenul e simplu şi cu atît mai valoros, cu cît el aparţine fiecărui sat, fiecărei familii şi fiecărui om : simţul de înfrumuseţare a dat şi dă fiecărui obiect utilizat ca şi fiecărei ţesături pe lîngă trăinicie, o anume interpretare izvorîtă din seninătatea gîndului vecină cu cîntecele, cu pădurea, cu cîmpul, florile, izvoarele şi cu munca braţelor harnice şi osteneala delicată a degetelor îndemînatice. Trecută din tată-n fiu şi din bunic în strănepot, obiceiul lucrului făcut frumos curge neîncetat în sîngele poporului nostru, simţindu-l fiecare dintre noi în felul îndeletnicirilor şi preocupărilor lui.

Expoziţia e de fapt o încăpere din căminul cultural unde s-au întins pe pereţi, ca nişte fluturi uriaşi, ştergare, fote, şorţuri vărgate, feţe de perini, costume întregi de bărbat, femeie şi copil. Cînd erau toate grămădite în mijlocul camerei aşa cum fuseseră aduse de bătrînele satului în toiag, de gospodarii caselor sau de copii, oamenii nici nu prea înţelegeau de ce trebuiseră adunate acolo... Dar cînd traistele şi boccelele au fost desfăcute, cînd mînecile de la cămăşi întinse, betele şerpuite pe pereţi, ştergarele desfăşurate şi cînd cele patru ziduri înfloriseră deodată ca florile unui cîmp gol, sătencele au dat un chiot de bucurie. Ele şi-au adus soţii, au venit apoi bătrînii în timp ce prin toate casele începuse să umble zvonul că la cămin se petrecuse o minune nemaivăzută : expoziţia se deschisese de fapt în timp ce încă se aşezau ultimele obiecte. Mai mult : unele femei văzîndu-şi vecinele prezente cu cîte un bilet scris citeţ pe lucrurile expuse, au dat fuga înapoi acasă şi s-au întors cu obiecte şi mai frumoase — aşa că expoziţia cuprinde acum peste o sută de lucruri felurite.

Organizatori : tov. Constantin Pena, directorul căminului cultural, Lucia Petre, învăţătoare, colectivistele Sfetcu Neda şi Maria Roşu, tovarăşul Niţă Toma, preşedintele sfatului popular, ca şi alţii. Au contribuit cu obiecte peste 30 de familii.

În altă comună, tot din coasta Bucureştilor şi anume, la Afumaţi, o expoziţie asemănătoare demonstrează vizitatorilor vigoarea artei noastre populare.

Fiecare sat, mai mic sau mai mare, are tezaurul lui împărţit prin fiecare casă şi adunarea lui cu prilejul acestor expoziţii nu face altceva decît să arate această bogăţie tuturor oamenilor din sat, din vecini, de la oraşe şi chiar din străinătăţi. Săteanca, femeia destoinică a fiecărei case, mama şi gospodina neobosită, a trecut prin iţe şi borangic şi prin mîna ei care secera ziua şi nu ostenea nici noaptea lucrînd la pîlpîirea unei fărîme de lumină, lacrimile ei de suferinţă şi bucuriile ei prea puţine, lăsîndu-ne una din cele mai mari comori : iscusinţa şi răbdarea mîinilor ei care au creat, alături de bărbatul plecat cu plugul în lunca sau cu oile în pisc, aşa cum zicem noi orăşenii, colorul şi splendida artă populară romînească.

Ar mai fi o problemă de discutat, pe care condeiul a îndreptat-o mai mult spre forurile mai înalte, privind însă tot comuna şi averile ei sufleteşti şi materiale. Această mare acţiune „a treia bienală de artă populară" stimulează şi dă naştere a sute şi poate mii de expoziţii în întreaga ţară. Vor fi locuri unde organizatorii vor descoperi obiecte excepţional de valoroase şi foarte interesante pentru studiul etnografilor, ca şi locuri unde aceste expoziţii vor demonstra puterile tradiţiilor locale — crestături în lemn, anume ţesături, anume obiecte mici de casă, costume populare diferite, ca în Soveja, de pildă, unde se păstrează perfect nota musceleană într-un mediu total moldovenesc.

O întrebare şi propunere, cu intenţia stimulării unor acţiuni cu caracter cultural, folcloric şi turistic : de ce nu s-ar permanentiza unele dintre aceste expoziţii, devenind pe harta ţării nişte noi şi foarte atrăgătoare muzee în miniatură ? Un fel de puncte muzeistice măcar pe marile şosele străbătute întreg anul de automobile, puse bine la punct de specialiştii regiunilor şi oraşelor cu muzee mari, sau simple expoziţii din care atît etnografii dar mai ales turiştii noştri cît şi cei străini s-ar putea alege dacă nu cu o documentaţie ştiinţifică, măcar cu o foarte plăcută amintire. În Dobrogea, pe litoral, asemenea muzee mici există — la Mangalia, ca anexă a muzeului din Constanţa. S-ar crea nişte puncte de atracţie binevenite care ar face imediat obiectul unor inedite puncte turistice: mă gîndesc la Tilişca şi Drăguş, la satele Olari şi Urşani de lîngă Horezu, la Oboga şi Clopotiva-Hunedoara, la satele pescăreşti din Deltă, la toată Moldova, la satele bănăţene atît de frumoase...

Începute cu puţin, cu iniţiativă locală şi duse încet-încet spre punerea în valoare cît mai largă a bogăţiei folclorice şi a realizărilor caracteristice fiecărui loc, aceste puncte de muzeu sau expoziţii pot deveni şi oglinda realităţilor noastre socialiste privind evoluţia economică, socială şi culturală.

Dintre neştirbitele frumuseţi ale muntelui Găina, dintre fetele şi flăcăii vestiţi, dintre costume, obiceiuri şi felurite obiecte suite încet în pisc de vreo mie şi ceva de ani, am luat tulnicul pentru buciumat şi trişca pentru doină — fie-le auzit glasul şi ecoul între văi şi printre munţi...

BARUŢU T. ARGHEZI

SATUL ÎN PROGRAMUL BRIGĂZILOR ARTISTICE

O condiţie esenţială pentru ca textul unei brigăzi artistice de agitaţie să motiveze aducerea lui pe scenă, este legătura pe care o are cu viaţa satului respectiv. Brigada, ca formă de activitate culturală, s-a impus tocmai datorită faptului că prezintă, cu mijloace artistice, aspecte din munca de fiece zi a colectiviştilor.

În raionul Sebeş, la fazele celui de-al VII-lea concurs, s-au prezentat peste 40 de brigăzi. Programul multora a avut ca principal motiv de inspiraţie oamenii şi faptele lor.

Nu întîmplător brigada din Petreşti s-a calificat pentru faza regională. Conţinutul textului său dovedeşte o muncă atentă, bogăţia de date, mărturie că textierii au luat legătură cu conducerea gospodăriei colective, selectînd faptele pentru a le înfăţişa pe cele mai reprezentative. Versurile se împletesc cu scenetele axate pe preocupările principale, actuale ale colectiviştilor din diferitele sectoare de muncă şi în acelaşi timp oferindu-ne imaginea generală a gradului de dezvoltare la care a ajuns gospodăria acum, în al zecelea an de la înfiinţare. Luăm astfel cunoştinţă de realităţile satului prin mijlocirea unor forme artistice potrivite.

Această calitate de a reda artistic un conţinut valoros o mai găsim şi la alte brigăzi din raionul Sebeş, cum este, de pildă, cea din comuna Pianu de sus.

Mai sînt însă unii textieri care merg pe calea cea mai uşoară expunînd plat fapte interesante. Programele brigăzilor din Gusu şi Daia sînt într-adevăr ancorate în realitate şi aceasta dovedeşte buna orientare a directorilor căminelor culturale. Dar cum sînt redate succesele obţinute de colectivişti ? Vrînd să arate dezvoltarea pe care a luat-o sectorul zootehnic, brigada din Daia enumeră cîte construcţii s-au făcut şi cîte animale adăpostesc ele. Aceste cifre ar fi putut foarte bine să-şi găsească locul într-o scenetă de pildă, prin care să i se prezinte unui vizitator „furnalele de lapte" — cum le place dăienilor să numească sectorul zootehnic. Înşiruirea searbădă de cifre şi nume de oameni, ca într-o dare de seamă, nu poate să ducă decît la pasaje care, lipite în text, fac notă discordantă cu programul.

Unii textieri încearcă să motiveze platitudinea programelor cu faptul că „nu sînt poeţi". Fireşte nu este deloc uşor să scrii programe de brigadă. Pentru a le veni în sprijin, textierilor locali care nu au posibilitatea să alcătuiască singuri programe de brigadă, Casa de creaţie şi unele publicaţii le pun la îndemînă materiale ajutătoare. S-a încetăţenit însă, pe alocuri, practica greşită de a pune întocmai în scenă aceste materiale ceea ce duce la o uniformizare nedorită. Este necesar ca poeziile, scenetele, monologurile să fie trecute, ca să spunem aşa, printr-un filtru local, să fie îmbogăţite cu fapte specifice satului, apropiate de preocupările spectatorilor.

Bine au procedat activiştii culturali din Spring alcătuind un text, pe baza cîtorva idei clar conturate, spre deosebire de cei din Cîlnic, al căror program face o generală trecere în revistă a numeroase succese obţinute, semănînd mai mult a montaj literar-muzical decît a brigadă artistică de agitaţie. Este util ca brigada să releve realizările poporului nostru, în strînsă legătură cu problemele existente în satul pe care îl reprezintă brigada.

A. CROITORU

Comemorarea lui EMINESCU

La Iaşi, **Biblioteca Universităţii Al. I. Cuza şi Biblioteca regională au organizat, în zilele de 30 şi 31 mai, o sesiune de referate despre viaţa şi opera lui Mihai Eminescu.**

S-au prezentat comunicările Eminescu în evoluţia poeziei noastre **de profesor universitar Alexandru Dima,** Eminescu-bibliotecar, **de prof. univ. Grigore Botez,** Documente inedite privind biografia lui Eminescu, **de conf. univ. Augustin Z.N. Pop,** Amintiri din familie despre Mihai Eminescu, **susţinută de Gheorghe Eminescu, nepotul poetului.**

La Ploieşti, **în faţa unui numeros public, conferenţiarul universitar Zoe Dumitrescu-Buşuleanga a vorbit despre Caracterul naţional şi universal al operei lui M. Eminescu.**

Zilnic, **numeroşi colectivişti din comuna Şercaia, raionul Făgăraş, vizitează standul de cărţi** Mihai Eminescu, **amenajat cu prilejul comemorării a 75 de ani de la moartea poetului. Deasupra standului se află portretul poetului. De curînd, locuitorii comunei au ascultat o emisiune literară închinată lui Eminescu, transmisă de staţia de radioficare.**

La biblioteca **comunală Borod, raionul Aleşd, s-a organizat recent o seară literară Mihai Eminescu. Bibliotecara Lucreţia Butuc şi profesorii Silvia Muraşca, Samuil Borac şi Ioan Creţu au prezentat momente din viaţa şi opera marelui poet.**

Seara literară s-a bucurat de un deosebit interes din partea spectatorilor.

În vitrinele librăriilor:

G. BACOVIA : Poezii *(Colecţia „Cele mai frumoase poezii"), Editura tineretului.*

A. E. BACONSKY : Versuri *(Colecţia „Cele mai frumoase poezii"), Editura tineretului.*

D. R. POPESCU : Vara oltenilor *(vol. I) — roman, Editura tineretului.*

ŞERBAN NEDELCU : Dudică — *roman. Editura tineretului.*

AL. N. TRESTIENI : Cînd se scutură pelinul — *roman, Editura tineretului.*

ŞTEFAN GHEORGHIU : Brăţara — *nuvele. Editura pentru literatură.*

CAMIL BACIU : Planeta cubică — *povestiri, Editura tineretului.*

TOATE GOSPODĂRIILE COLECTIVE LA NIVELUL CELOR FRUNTAŞE

Cum înfloreşte avuţia

Anul acesta, al şaselea de existenţă, G.A.C. „Gh. Doja" va înregistra o avere obştească de aproape 10 milioane. Ea este, în ceea ce priveşte ritmul de dezvoltare, fruntaşa raionului Urziceni. Dezvoltarea impetuoasă a gospodăriei este rezultatul eforturilor tuturor colectiviştilor. Chibzuiţi şi harnici, colectiviştii din „Gh. Doja" s-au învăţat să cheltuiască banul cu socoteală, cu maximum de foloase. Progresul economic al gospodăriei se datoreşte sporirii neîncetate a fondului de bază. Despre aceasta ne scrie Ion Spătărelu, preşedinte al gospodăriei şi deputat în Marea Adunare Naţională.

„Ţin minte un crîmpei dintr-un text de brigadă în care se spunea, nu fără temei, că fondul de bază e terenul pe care înfloreşte avuţia colectivei. Ştiut este că statutul gospodăriei colective recomandă să se reţină anual din venit un procent de 10 la sută pentru investiţii. În gospodăria noastră a devenit o obişnuinţă să se aloce 15 la sută din venit. Asta ne dă posibilităţi mai mari de valorificare a investiţiilor, ducînd la o creştere simţitoare a venitului în fiecare an.

Iată şi cîteva date care dovedesc în ce fel creşterea fondului de bază determină pe cea a averii obşteşti şi a venitului.

În 1962 fondul de bază a însumat 4 136 982 lei. În acelaşi an venitul a ajuns la 6 396 804 lei, iar averea obştească la 6 125 399 lei. Anul următor, fondul de bază se măreşte cu 1 343 000 lei. Venitul se ridică, la rîndul său, la 8 674 200 lei, iar averea obştească la 8 260 700 lei.

Amintesc cu titlu informativ că la înfiinţarea gospodăriei fondul de bază trecea cu puţin de 16 000 lei.

Se naşte întrebarea : E de ajuns să se investească anual sume din venit fără să ne preocupăm de felul cum sînt cheltuite ? Categoric nu. Gospodărirea fondului de bază cere ca o condiţie cunoaşterea profundă a realităţilor din gospodărie, a problemelor pe care dezvoltarea ei le pune într-o perioadă sau alta. Cea mai mare parte a investiţiilor pe care le-am alocat de pildă în anul 1959, a fost îndreptată spre construirea de obiective zootehnice şi asigurarea bazei furajere. Am procedat aşa fiindcă în anul acela înfiinţasem ferma de animale. Socoteala s-a dovedit bună. Din 1963, gospodăria nu mai achiziţionează animale, bizuindu-se exclusiv pe prăsila proprie. În acelaşi an, venitul sectorului zootehnic a ajuns la 1 324 000 lei.

Multe din măsurile care privesc mişcarea fondului de bază sînt inspirate de propunerile colectiviştilor. La sugestia colectivistului Stan Raicu, Valea lui Siman, care taie comuna, a fost arată pentru prima dată anul trecut şi însămînţată cu plante furajere. Suprafaţa recuperată este pentru început de 8 hectare de pe care s-au recoltat, anul trecut, 40 de tone de iarbă de Sudan.

Producţiile din cîmp şi din sectorul zootehnic influenţează direct venitul gospodăriei. La rîndul său cuantumul venitului determină mărimea sumei alocată la fondul de bază. Fructificate, acestea se răsfring la sfîrşitul anului următor din nou asupra venitului. S-a spus doar adeseori că gospodăria e un angrenaj perfect şi bine s-a spus. În anul 1963, cu cunoscutele lui condiţii climaterice, producţiile în cîmp au fost depăşite în gospodăria noastră la toate culturile. S-a realizat astfel un plus de două milioane la venitul prevăzut. Fondul de bază s-a resimţit şi el printr-o alocare substanţială. Ceea ce ne va permite să construim în acest an cea de a doua îngrăşătorie de porci cu flux continuu, un salvan, o puierniţă. Se va mai procura, de asemenea, întreaga aparatură pentru captarea apei freatice necesară irigării culturilor.

Sporirea fondului de bază e cauza tuturor colectiviştilor. Ei îi înţeleg bine însemnătatea. Dar clarificări în legătură cu păstrarea şi buna lui folosire mai sînt necesare. Aici te poate ajuta cel mai bine căminul cultural. Trebuie să constat însă că după ce a lipsit timp de un an dintre manifestările căminului cultural, problema fondului de bază apare o singură dată pe aprilie, ca titlu de conferinţă. (Conferenţiar, bibliotecara Maria Cîrstoiu.) La alcătuirea planului său de muncă conducerea căminului cultural n-a studiat problemele curente ale gospodăriei, după cum nu s-a îngrijit să atragă specialiştii gospodăriei în manifestările căminului. Şi conducerea gospodăriei are aici partea sa de vină. Măsurile pe care le-am luat ţintesc spre o apropiere a specialiştilor de căminul cultural şi a activiştilor culturali de gospodăria colectivă.

Am explicat, pe scurt, cu exemple din gospodăria noastră, locul şi însemnătatea fondului de bază. Mai avem însă multe de făcut în această privinţă. Iată de ce ne-ar fi de mare folos dacă am citi în „Albina", la rubrica de faţă, şi părerea altor tovarăşi în legătură cu problema discutată mai sus".

ION SPĂTĂRELU
preşedinte al G.A.C. „Gh. Doja", raionul Urziceni

DIN POŞTA SĂPTĂMÎNII

Conştiinţă

Îmbrăcat cu un costum aproape nou, medicul veterinar Tiberiu Ursu din Homorod, regiunea Braşov, pleca împreună cu soţia la Rupea Vroia să vadă un film. În colţul străzii l-a oprit însă paznicul vitelor. Era galben ca ceara, cu părul vîlvoi.

— Vitele... tovarăşe doctor. S-au umflat vitele.

Ce se întîmplase ? Înapoindu-se de la păşune, vitele gospodăriei colective s-au abătut prin cîmpul de lucernă, mîncînd din ea. Auzindu-l, Ursu Tiberiu n-a stat pe gînduri : „Acolo e nevoie urgentă de mine" A întors scuterul. Şi-a luat geanta cu instrumentele şi a plecat spre grajduri. Nu avea vreme să se mai schimbe. Întîrziind, fie şi cîteva minute, vitele puteau muri.

A ieşit din grajd, seara tîrziu, după ce făcuse injecţii la toate animalele şi s-a asigurat că sînt în afara oricărui pericol. Era bucuros. Hainele, ce-i drept murdărite, se puteau curăţa. Principalul era că vitele fuseseră salvate...

ALEX. HANDU

Un însemnat izvor de venituri

În cursul anului trecut gospodăria colectivă din Sînpetru-Braşov a realizat numai din sectorul zootehnic un venit de 1 827 909 lei. Convinşi de avantajele pe care le oferă creşterea animalelor, harnicii colectivişti din Sînpetru au hotărît să dezvolte în continuare sectorul zootehnic şi, îndeosebi, să sporească producţia pe cap de animal. Ferma de vaci va însuma la sfîrşitul acestui an 600 de capete, iar producţia de lapte va creşte la 2 000 litri de fiecare vacă

I. BRAGHEŞ

Întîlnire cu alegătorii

Nu demult, Eroul Muncii Socialiste şi deputat în Marea Adunare Naţională, Gheorghe Goina, s-a întîlnit cu alegătorii din comuna Grăniceri, raionul Criş. Printre problemele discutate în adunarea populară au fost şi acţiunile întreprinse de localnici, în vederea înfrumuseţării comunei, acţiuni în cinstea celei de-a XX-a aniversări a eliberării patriei.

Întîlnirea a prilejuit un rodnic schimb de experienţă privind consolidarea gospodăriei colective. La cererea tovarăşilor Gh. Vidican şi Toma Ungureanu, tovarăşul Gheorghe Goina a împărtăşit din experienţa gospodăriei colective din Sîntana, al cărei preşedinte este. O sursă de venituri pentru gospodăria colectivă din Grăniceri ar putea-o constitui, spre exemplu, creşterea păsărilor şi îndeosebi a gîştelor. Există condiţii în această privinţă ? Fireşte că da. Colectiviştii din Grăniceri cresc în gospodăriile personale nu mai puţin de 6 000 de gîşte. Iată un izvor de cîştig la care conducerea gospodăriei ar trebui să se gîndească.

În încheiere, deputatul nostru în Marea Adunare Naţională a mai vorbit şi despre modul cum s-a rezolvat la Sîntana problema ajutorului de bătrîneţe.

Alegătorii din Grăniceri au mulţumit cu vii aplauze tovarăşului Gheorghe Goina pentru preţioasele sale sfaturi, invitîndu-l să vină cît mai des în mijlocul lor.

PETRU BOTASIU

Noul magazin universal din comuna Basarabi, regiunea Dobrogea

Însemnări

COLECTIV SĂTESC ACTIV

„Omul sfinţeşte locul". Vechea zicală populară este pe deplin valabilă şi în cazul preşedintelui consiliului sătesc, Ion Turcuş din Peştiş, consiliu ce aparţine cooperativei de consum Aleşd. În dorinţa de a sprijini cooperativa în îndeplinirea sarcinilor pe care le are, consiliul sătesc din Peştiş s-a dovedit foarte activ, cu mult spirit de iniţiativă, sprijinind efectiv cooperativa la îndeplinirea planului de achiziţii în raza sa de activitate.

Realizările acestui colectiv obştesc privind contractările şi preluările de lapte şi păsări sînt demne de toată lauda. Dar ceea ce caracterizează şi mai bine munca consiliului sătesc din Peştiş este rezultatul obţinut la achiziţii. Planul la achiziţii de ouă, de exemplu, a fost depăşit cu peste 100 la sută.

Cum munceşte consiliul sătesc Peştiş de a reuşit să obţină asemenea rezultate ? Atrage atenţia, în primul rînd, caracterul organizat al muncii. Consiliul sătesc se întruneşte lunar, analizează problemele cele mai importante care îi privesc pe cooperatorii din satul respectiv, se repartizează sarcini pe membrii consiliului. Aceştia, la rîndul lor, stau de vorbă cu oamenii din sat, le arată avantajele pe care le pot avea valorificînd surplusul de produse agricole prin cooperativă. Consiliul sătesc consideră — cum de altfel e şi firesc — că sarcina sa principală este de a ajuta cooperativa în organizarea şi desfăşurarea muncii de achiziţii la domiciliul membrilor cooperatori.

Animatorul acestei activităţi este Ion Turcuş, binecunoscut în raza cooperativei Aleşd, pentru hărnicia, priceperea şi entuziasmul cu care munceşte. Dragostea lui faţă de cooperativă, contribuţia la îmbunătăţirea muncii, la lămurirea ţăranilor colectivişti merită a fi relevată. Consiliul cooperativei ar putea, credem, să popularizeze mai larg metodele folosite de Ion Turcuş, făcînd să fie cunoscute, o dată cu realizările şi ceea ce este caracteristic activităţii sale. În acest fel şi celelalte consilii săteşti, care aparţin de cooperativa din Aleşd, ar fi ajutate să obţină rezultate similare.

I. MICU

„Am o țară ca o floare..."

De la Dunăre la mare

Se spune că Iason, în căutarea lînei de aur, ar fi atins și țărmurile Dobrogei. Lîna de aur nu era aici, de vreme ce cutezătorul elin și tovarășii săi nu s-au oprit în Dobrogea, ci în Colchida. Argonauții au aruncat totuși asupra acestui pămînt un abur de legendă și basm pe care timpul istoric nu l-a uscat. Dobrogea a rămas pentru multe veacuri un pămînt miraculos, atrăgînd seminții și neamuri din toate punctele cardinale, ademenind colonizatori, ispitind pofte, atrăgînd în leagănul ei nenumărate pîlcuri rătăcitoare care și-au aflat aici sfîrșit și mormînt.

Străvechi pămînt, trudit pămînt, nestatornic pămînt !... Rămășițele celor mai străvechi munți ai continentului euroasiatic se află aici, între Măcin și Babadag. La poalele lor, s-ar putea zice la căpătîiele pămîntului, Dunărea își desfășoară miraculoasa ei creație, debutînd în fiecare an cu un nou capitol de geneză care prelungește Delta în apele mării cu încă un pas. Cel mai tînăr pămînt european se formează aproape de vestigiile munților Hercinici, iar acest contrast dă farmec Dobrogei și o definește.

Ridicată geologic pe temelii de piatră, clădită istoric din dale și ziduri de piatră, Dobrogea a fost, totuși, epocă după epocă, și ev după ev, un pămînt al risipei și al vremelniciei. Stăpînii s-au schimbat cu alți stăpîni, năvălitorii ca și straturile mișcătoare de colb s-au suprapus altor năvălitori, zidurile noi s-au durat din ruina vechilor ziduri. Sadoveanu scria : „Dobrogea s-ar putea numi țara prefacerilor. Oameni și peisagii s-au schimbat aici din veac în veac". Și mai departe : „Dobroge, tu ești însăși „vechimea"...

Mărturiile despre cel mai vechi tip de organizare socială din țara noastră s-au găsit în Dobrogea. Dar omul Dobrogei de azi a fost primul din Romînia care a încheiat colectivizarea pe întreg teritoriul dintre Dunăre și mare, trecînd cu încredere și entuziasm pe treapta a cincea a societății omenești, obținînd, într-un timp scurt, rezultate remarcabile social-economice. Vom cerceta sumar, pe acest plan, tabloul agricol al Dobrogei contemporane.

★

Pe care înălțime să te așezi pentru a contempla, de sus, toată Dobrogea ?

Mai potrivită pentru aceasta pare movila de piatră de la Adamclisi, așa-numitul Tropheum Trajani, un cilindru uriaș, acoperit odinioară cu basoreliefuri, peste care străjuia impunătoarea statuie a Victoriei militare romane împodobită cu însemnele imperiale. Pe unele dintre aceste basoreliefuri putem vedea întregul inventar agricol al băștinașului trac : un plug de lemn cu brăzdar primitiv, un car cu două sau patru roți, o seceră de bronz abia încovoiată, semănînd vizibil a spadă, cîteva săpăligi. Același inventar îl vom afla și în săpăturile arheologice, dar ceea ce e mai ciudat, același inventar, ușor modificat, îl vom afla și printre rămășițele uneltelor de ieri ale gospodăriilor țărănești dobrogene. Din acest punct de vedere, trecerea veacurilor a adus puține schimbări pentru omul dobrogean, silit pînă ieri să scormonească țărîna cu aceleași primitive unelte ca și strămoșul său. Epoca burghezo-moșierească nu i-a modificat substanțial condiția. Păstor sau agricultor, muncind un petic de ogor sau muncind la moșieri și chiaburi, omul dobrogean a mînuit aproape aceleași unelte — încrustate și pe basoreliefurile de la Adamclisi, înfruntînd aceleași vitregii ale naturii și împărtășindu-se din același rod puțin, vămuit de alții. Între 1890—1895, se construiește peste Dunăre podul de la Cernavodă-Feteşti, care leagă pe drum de fier Dobrogea cu restul țării. Inginerul romîn Anghel Saligny, unul dintre principalii pionieri ai betonului armat și ai oțelurilor în tehnica mondială a construcțiilor, proiectează și realizează o adevărată capodoperă tehnică pentru acea vreme, o minune de îndrăzneală și artă. Tot el, aplicînd aceeași tehnică nouă, conduce amenajările portuare de la Constanța, modernizînd acest port romînesc, punîndu-l în pas cu tehnica nouă a secolului său. Dintr-o dată, într-un răgaz de cîțiva ani, două capete de pod ale civilizației și tehnicii, două breșe în înapoierea milenară a Dobrogei, menite să fie lărgite și consolidate prin dezvoltarea ulterioară. Cîte ceva se face, dar puțin și nesemnificativ. Pe cîmpiile dobrogene apar chiar cîteva locomobile cu abur, remorcînd pluguri sau tăvăluge pe latifundiile marilor proprietari. Apar și cîteva batoze, în stăpînirea aceloraşi. Cîțiva medici poposesc la sate, se deschid alte cîteva școli în centrele mai importante, apar desigur numeroase cîrciumi, băncile își trimit emisarii pretutindeni. La Constanța se construiește un impunător Casino. E dotat în pas cu tehnica tripourilor de la Nissa. Dar în fabricile și atelierele constănțene se menține aceeași tehnică rudimentară și mai ales aceeași străveche tehnică a opresiunii și exploatării. Ea capătă forme și mai rafinate la sate, unde, alături de marele proprietar, înfloresc chiaburul, cîrciumarul, cămătarul, într-o cîrdășie apărată de primar și jandarm.

În 1949, după Rezoluția din 3—5 martie a C.C. al P.M.R., prin care se trasa planul transformării socialiste a agriculturii, în Dobrogea au luat ființă cîteva gospodării colective cu cîteva zeci de familii fiecare. După numai un an, în 1950, numărul gospodăriilor colective ajunsese la 95, cu 36 478 ha de teren arabil și 5 238 familii de țărani muncitori. Numărul gospodăriilor colective a crescut apoi anual, într-o curbă suitoare, astfel încît, în 1957, în Dobrogea s-a atins numărul de 321 gospodării colective, cu 487 164 ha și 82 723 familii de țărani muncitori. Practic, procesul colectivizării s-a încheiat în Dobrogea în acel an. Unirea pămînturilor în mari gospodării socialiste s-a produs, evident, într-un ritm rapid. Dar, în același ritm, agricultura Dobrogei a trecut pe roți de oțel, într-un salt general de la atelajul cu boi la tractor și de la seceră, la combină. Fiecare parcelă de pămînt este lucrată mecanizat, pe tot ciclul agricol, fiecărei parcele de pămînt i s-a determinat regimul de lucru optim, tehnic și agrochimic. Aceasta a dus la apariția în Dobrogea a unei adevărate armate de mecanizatori, tehnicieni, ingineri și specialiști care au ridicat agricultura acestei regiuni la exigențele unei agriculturi științifice. Aceasta l-a determinat pe dobrogean, simplu colectivist, să devină în același răstimp de ani un mînuitor calificat al tehnicii agricole înaintate. Gospodăria colectivă, ogorul, ferma au devenit o școală la care învață practic și teoretic sute de mii de oameni. Rezultatele se pot citi în bilanțurile anuale. Să le dăm cuvîntul. Producțiile vegetale și animale au crescut în mod vizibil de la cifrele meschine din epoca burghezo-moșierească de — 700—900 kg grîu și 1 000—1 200 kg porumb la hectar — la dublu și chiar triplu acestor cifre, pe întreaga suprafață a agriculturii socialiste dobrogene, chiar și în anii de secetă. Gospodăriile colective au devenit puternice, prospere. În 1957, anul încheierii colectivizării în Dobrogea, veniturile bănești ale gospodăriilor colective atingeau cifra de 124 875 246 lei, ca în 1963, cifra veniturilor să depășească 800 milioane lei, ceea ce înseamnă o creștere de aproape șapte ori. A crescut într-un ritm corespunzător valoarea zileimuncă ; în viața oamenilor, a sutelor de mii de colectiviști a pătruns bunăstarea. În vremea burghezo-moșierească, în Dobrogea nu exista nici un sat electrificat. S-au electrificat pînă în prezent peste 250 sate, adică majoritatea covîrșitoare a tuturor așezărilor rurale din Dobrogea, ceea ce înseamnă pătrunderea luminii electrice la ferme, electrificarea proceselor de muncă, ridicarea nivelului de civilizație și al nivelului cultural. S-a generalizat radioficarea și cinematograful. Biblioteca, dispensarul, căminul cultural, au devenit peste tot o prezență activă. În același răstimp de la încheierea colectivizării și pînă în prezent, colectiviștii din Dobrogea și-au costruit peste 20 000 case noi, ceea ce reprezintă aproximativ o treime din numărul caselor din mediul rural din vechea Dobroge. Același pămînt dintre Dunăre și mare, sterp odinioară și pustiit de vînturi, s-a umplut în anii noștri de vii și de livezi. Vinul dobrogean și-a recăpătat antica lui faimă citată de Ovidiu, întărită acum cu numeroase medalii de aur și argint, cucerite la concursurile internaționale. Colinele domoale, dobrogene, s-au umplut și cu podoaba mișcătoare a turmelor. Cele peste 800 000 de oi, în majoritate Merinos de Pallas, sînt încă o comoară a Dobrogei acestor ani. Dar ajungînd aici, ne întîlnim din nou cu ritmurile legendei, iar în urechi ne sună din nou povestea lui Iason.

★

Dar această tînără și inedită Arcadie, răsărită într-un timp de legendă între Dunăre și mare, își află cheia nu în legendă, ci în schimbările revoluționare petrecute în Romînia evului socialist. Ca și un fruct, atîrnînd pe o crengă viguroasă și tînără, Dobrogea stăruiește sub soare primind seve și energii din lăuntrul unui trunchi care este întreaga țară, întregul pămînt romînesc.

În Dobrogea nu sînt păduri, iar cele cîteva pîlcuri de stejari pitici de pe colinele Babadagului au valoarea unor monumente ale naturii. Dar pe cele 400 000 ha ale Deltei tălăzuiesc în vînt păduri de o valoare egală, într-un fel, cu codrii de conifere sau fag. Sînt niște păduri fragile, niște păduri gingașe. O dată tăiate, se regenerează însă într-un an și devin din nou mature. Iată o uriașă bogăție ! Și, pentru întîia oară s-au pus aici bazele exploatării industriale a celulozei din stuf. Delta, acest sălbatic teritoriu, rezervație a păsărilor rare și a turiștilor amatori de pitoresc, a devenit în numai cîțiva ani o uriașă hală industrială, un vast antrepozit de materie primă. Probleme noi, experiențe noi, pionierat într-un nou domeniu de cercetare și creație ! Chiar în inima Deltei, pe un grind înconjurat de apele s-a creat un institut științific de cercetare a acestei bogății, iar în jurul institutului un adevărat orășel, dotat cu tot confortul modern. În cîțiva ani s-a dezvoltat și o industrie a celulozei pe bază de stuf, cum și o industrie de mașini pentru cultivarea și recoltarea mecanizată a stufului. Alături de tradiționala industrie a peștelui, dezvoltată și pusă pe baze tehnice noi, în Dobrogea a apărut o nouă și tînără industrie cu un mare viitor, izvor de noi venituri pentru poporul romîn.

Dar în Dobrogea s-au dezvoltat și alte puternice centre industriale, apărute în anii puterii populare și care sînt, pe granitul dobrogean, o temelie de granit a prosperității acestei regiuni.

Piatra dobrogeană a fost primul element care s-a oferit aproape de la sine omului, în opera lui de construcție. Această piatră poate să dea omului modern un ciment de primă calitate, indispensabil în opera de construcție nouă.

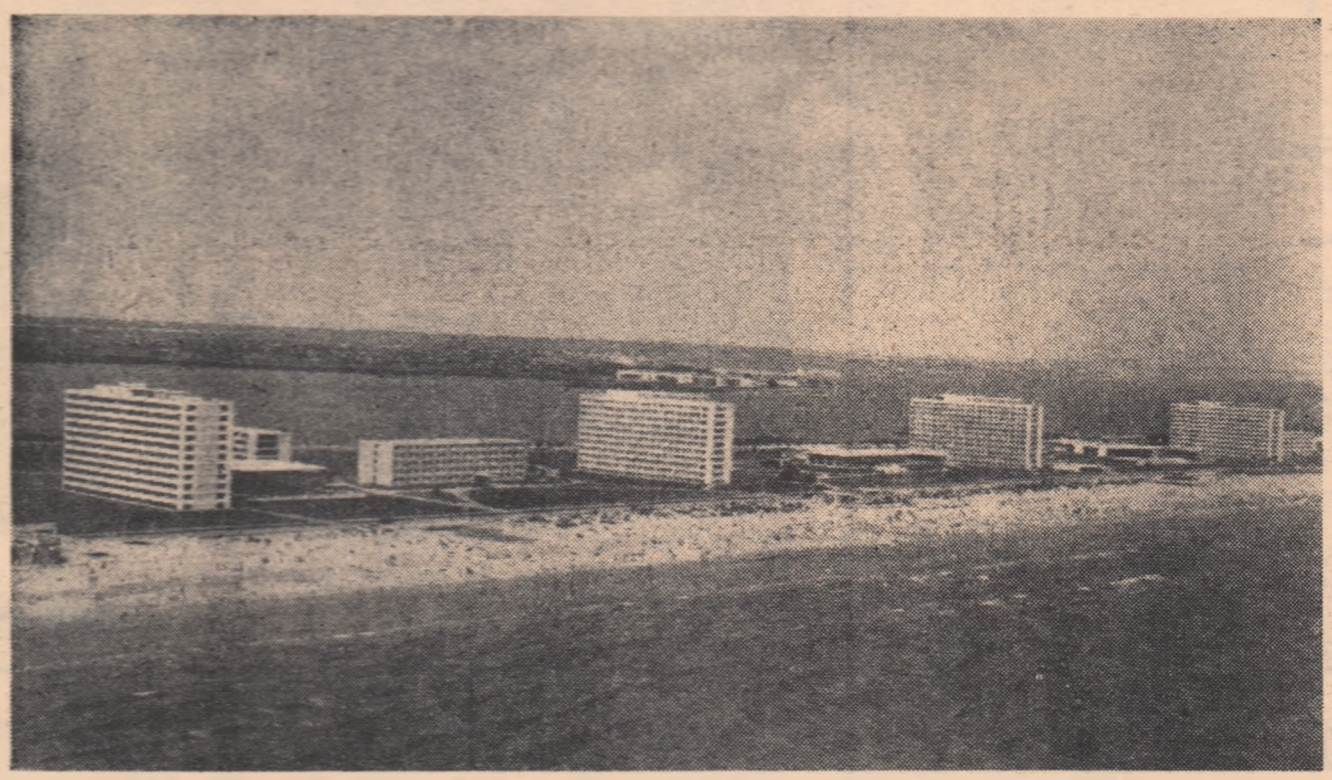

Litoralul la Mamaia

FRUNZULIȚĂ

Frunzuliță de sulfină,
Topolniță, apă lină
Dacă ai avea tu glas
Ai face cîte-un popas
Ca să spui în vers de jale
Ce-au văzut apele tale
Șerpuind printre ogoare
În vremuri de exploatare
Pentru lumea muncitoare.
Cînd pe lîngă noi treceai
Doar suspine auzeai
Și la vale te grăbeai
Că ți-era milă de noi
Cînd ne vedeai în nevoi.

Scriitori romîni contemporani

Ion BĂNUŢĂ

Cititorul iubitor de poezie găseşte în cărţile lui Ion Bănuţă un sincer şi frumos răspuns la multe din întrebările pe care i le ridică viaţa de zi cu zi. Căci, desfăşurîndu-se pe o gamă bogată, cu resursele artistice necesare, poezia lui Bănuţă este atît de fidelă adevărului vieţii încît îţi lasă impresia unei continue autobiografii lirice la care cititorul este îmbiat să participe şi, adeseori, să se recunoască.

Poetul s-a născut în toamna anului 1914, deci în prologul unui mare măcel mondial. Locul de baştină este cel al legendei Meşterului Manole, Argeşul (satul Siliştea), pe meleaguri de străveche artă populară, acolo unde costumele naţionale strălucesc, dansurile au ritmicitatea armonioasă a rîurilor care tind spre cîmpie, iar balada coboară

Pe Argeş în jos
pe un mal frumos.

Poetul evocă în colorit de pastel peisajul, cu o mîndrie de argeşean şi de poet iubitor al frumosului :

Poeni de lîngă Argeş
cuprinse de mirare —
aflară peste noapte
că s-au umplut de floare.

Aici se desfăşoară o copilărie mai mult decît tragică, ceea ce obligă, pe atunci aventuroasa migraţie la oraş. La Ion Bănuţă poezia se îmbrăţişează atît de fierbinte cu viaţa, încît ne este foarte la îndemînă să-i desprindem biografia din versurile scrise. Aflăm, aşadar, dintr-o poezie, că a ajuns în Capitală şi s-a angajat la Atelierele Griviţa :

Şi s-a smuls dintr-o durere,
Griviţa ! Cetatea vieţii.
Griviţa ! Amurg. Amiază.
Începutul dimineţii.

Această ingenioasă măsurare a timpului în sens invers, dinspre amurg înspre zori desenează aici, alegoric, apusul unei lumi vechi şi aurora unui alt ev, luminos, liber, măreţ. Veritabilă valoare artistică.

Lăcătuş la aceste ateliere de înaltă ţinută revoluţionară, poetul intră în rîndurile partidului şi luptă în ilegalitate. Este arestat. Arestul s-a petrecut la Timişoara. Ion Bănuţă participase la grevele din 1933 şi apoi îşi mutase locul de muncă la Atelierele C.F.R. din Timişoara. Viaţa de închisoare este cuprinsă în cartea şi apoi ciclul, Cetatea tăcerii :

Şi n-am cerneală, nici hîrtie,
în lanţ e vîrful de condei,
şi spăl tot cerul de leşie
şi scriu pe vînt cu anii mei.

De fapt adevăratul debut al poetului se produce înainte de Eliberare, în ziarul ilegal Presa liberă din Timişoara. După Eliberare el duce o pasionantă activitate gazetărească, conducînd sindicatul presei şi punînd umărul la apariţia ziarelor Vrerea şi Luptătorul bănăţean. Vine apoi în Capitală şi munceşte în conducerea Ministerului Căilor Ferate, fiind, totodată, redactorul şef al oficiosului Lupta C.F.R. Aici îşi continuă şi termină studiile universitare, absolvind Facultatea de filozofie. Actualmente este directorul Editurii pentru literatură, secretarul secţiei de poezie şi membru în comitetul de conducere al Uniunii Scriitorilor din R.P.R.

Deci, la Ion Bănuţă, poezia frumoasă se suprapune unei biografii frumoase, poezia generoasă — unei biografii generoase. Artist militant prin substanţă şi definiţie, el şi-a închinat şi îşi închină întregul elan idealurilor clasei muncitoare printr-o partinitate integră şi profundă.

De-adun puteri din fluvii mari,
Spumoase-n val, de simt că-s jar,
de merg pe drum înnoitor —
Partidului îi sînt dator.

Raportarea la spaţiu şi timp e vastă, atotcuprinzătoare, prin simboluri definitorii. Aşa este surprinsă imaginea lui Lenin :

Lenin vine de departe,
din vaste întinderi de timp.
Purtat de toate generaţiile,
încărcat de dragostea oamenilor,
de zorile comunismului,
el merge departe, departe, departe,
cu inima, steag roşu, în univers.

E de admirat în opera lui Ion Bănuţă nelipsita perspectivă de viitor. Încă din poeziile care se inspiră din neuitaţii ani ai ilegalităţii, perspectiva istorică este limpede.

Această perspectivă e o cerinţă de primă mînă a realismului socialist, pe care poetul Ion Bănuţă o are în fibrele artei sale, ca poet al spiritului de partid, ca inspirat cîntăreţ al celor două decenii de slavă pe care le prăznuim.

Poet autentic, pasionat artist al noului, la Ion Bănuţă cititorul nu va descifra niciodată şi nicidecum efectul ieftin de caligrafii exterioare, de experimente sterile. Laborios şi consecvent cu sine, poetul se innoieşte şi se desăvîrşeşte în trecerea timpului. Deja în volumul Izvoare ni se înfăţişa un poet cu virtuţi de netăgăduit şi cu stăruitoare muncă pe hîrtie. De atunci pînă acum, salturile sînt uşor sesizabile, într-un crescendo firesc fiecărui poet care se respectă. Aici trebuieşte descifrat respectul pentru cititor şi, paralel, pentru poezie, al unui poet adevărat, crescut în spiritul eticei socialiste. De aceea, lîngă ceilalţi poeţi ai noştri, crescuţi de partid, în spiritul aceleiaşi condescendenţe etice, în numele aceluiaşi realism socialist, Ion Bănuţă ocupă un loc de cinste, de poet nou, de om nou şi de bun coleg. Tovarăş de muncă şi de vise al nostru al tuturor, el vine în întîmpinarea marii sărbători a patriei, ca poet militant, dotat cu binemeritatele-i sarcini de lumină, în acel examen permanent pe care-l dăm faţă de unica şi hotărîtoarea comisie : publicul cititor.

Opere : Cetatea tăcerii (Timişoara 1946), Izvoare (E.S.P.L.A. 1956), La hotarul dintre lumi (E.P.L. 1960), Am rechemat iubirea (E.P.L. 1962), Scrisoare către anul 2000 (E.P.L. 1963), Versuri (Editura Tineretului 1964). A tradus din poeţii Americii Latine, din Berthold Brecht, din Maurice Carême etc.

AL. ANDRIŢOIU

SCRISOARE CĂTRE ANUL 2000*)

An 2000, slăvit hotar,
presimt victoria-n Cetate
cînd neamurile toate, toate,
uita-vor lacrimi de amar,
şi-atunci, în semn de bun rămas,
iubirii sfinte să-i dai glas,
trecutul să-l rechemi o clipă,
şi dintr-a timpului risipă
să mă culegi din praf şi soare,
din depărtata mea scrisoare.

An 2000 ! Cînd vei citi-o, —
de voi fi spus prelung adio
pădurilor cu freamăt greu
şi grîului din satul meu,
din slava ta şi-a codrilor
o lacrimă s-aprinzi, uşor.
Aşa e dat : la zile mari
să-ţi aminteşti şi de zidari.

*) Ion Bănuţă — din volumul cu acelaşi titlu.

---

navodă, la picioarele podului nit de Anghel Saligny, a luat naş- uriaşă fabrică de ciment care sa- din pîn necesarul de ciment al ei, deşi construcţia întreprinsă pe eritoriu depăşeşte ca amploare tot e s-a făcut în 2 000 de ani. În ea au funcţionat în vremea ză numeroase ateliere sau fabri- tate cu tehnica timpului. Dar o uzină din Dobrogea socialistă a de produse chimice de la Năsau uzina metalurgică din Med- - întrec de cîteva sute de ori, ca ţie şi ca valoare, întreaga proobţinută de industriile din epoca zo-moşierească. Dobrogea furnişării, în cantităţi mereu sporite, ă de produse agricole, peşte şi e de peşte, material de con- — ciment, piatră, prefabricate răşăminte chimice, utilaj pentru ea stufului, piese de schimb industria de maşini, ţesături, în- nte, confecţii, produse alimenta- Ea a devenit o adevărată poartă niei spre lume, ţărmul de pe care a priveşte mîndră peste mări. arată acest ţărm ?

Argonauţii ar fi plutit lungă vreme, aşteptînd vînt prielnic sau visînd îndrăzneţ, pînă să zărească pe ţărmul pustiu primele aşezări şi primele porturi. Aceleaşi aşezări şi porturi au rămas la fel de precis însemnate pe hartă, dar ele se vestesc astăzi la orizont încă de departe... Intrînd în apele romîneşti, călătorul are surprize să descopere nu o aşezare, nu un oraş, ci un oraş ultramodern continuu care ţine pe zeci de kilometri, de la Mangalia şi pînă aproape de Năvodari. Cînd a apărut ? În cîţiva ani. El ţine cît şi plaja romînească, una dintre plajele faimoase din Europa, dar se ridică spre cer la înălţimea de 8, 10, 12 etaje, cu fiecare bloc elegant, sanatoriu sau hotel, construit după ultimele exigenţe tehnice. Un oraş, un vast oraş de o speţă aparte. Un oraş al odihnei, confortului, petrecerii, veseliei. Un oraş frecventat în fiecare vară de sute de mii de oameni. Aici îşi petrec concediul de odihnă cei care preferă plaja şi soarele mării. Mii de muncitori, colectivişti, intelectuali, dar şi oameni veniţi de pe toate meridianele globului pămîntesc. Cehi şi polonezi, austrieci şi elveţieni, francezi şi americani, turişti din multe colţuri ale lumii, care apreciază în chip deosebit farmecul peisajului romînesc, confortul, condiţiile, ospitalitatea ţărmului dobrogean.

★

Argonauţii porniseră pe talazurile Pontului Euxin cu mirajul acelei fantastice lîne de aur. Au găsit-o se pare în Colchida.

Dar dobrogenii au adoptat legenda, făcînd antica triremă să acosteze şi la ţărmul lor. „E aici, spun ei, lîna de aur se află la noi". L-au debarcat deci pe anticul Iason, i-au arătat ţara aceasta nouă, iar pe Orfeu l-au îmbiat să înstruneze un nou elogiu, cîntecul pe care pămîntul acesta înfloritor îl merită.

— Hercule era aici, au spus ei. Tot ce vedeţi s-a făcut în cîţiva ani cu putere de Hercule.

Iar lui Iason, se mai spune, că i-au întins o cupă cu vin dulce de Murfatlar. Zice-se că i-ar fi plăcut.

PAUL ANGHEL

ULFINĂ

uliţă iarbă-n rouă
răim o viaţă nouă,
tă-mbelşugată
de partid luminată.
îţi este ţie-acum
mai opreşti din drum
apelor şuvoi
sta mereu lîngă noi
cîntăm împreună
ţi ce n-au s-apună !

es de VICTOR RUSU de la TALIA SAIBĂR, comuna neţi, raionul Tr. Severin

---

Pe teme sportive

A FOST ODATĂ...

de EUGEN BARBU

Astăzi pare de neînchipuit să spui copiilor că a existat o vreme cînd a face sport era egal cu o dezonoare. Personal, pentru a fi convins cît de dăunătoare era mişcarea fizică, am simţit pe propria piele argumente, cel puţin usturătoare. Cînd părinţii nu mai reuşeau să mă alunge de pe micul maidan, **Maracana** oricărui puşti de mahala, interveneau vardiştii, vecinii ciufuţi sau, pur şi simplu, cîte o femeie dezlănţuită care rezolva afacerile generale prin confiscarea gogoloiului de cîrpe ce reprezenta unicul, supremul şi cel mai drag balon.

Fac haz cînd mă gîndesc la primul meu antrenor, Manole, un zdrahon de 15 ani, capabil să lovească cu piciorul gol o cutie de conserve de 50 de ori într-o dimineaţă pentru a mă obliga să o prind între două pietroaie de caldarîm care limitau spaţiul primei porţi apărate. Recipientul acela golit de un conţinut ce-l rîvneam încă în timpul exerciţiului a reprezentat prima minge. „Stadiul" : un cîmp plin de muşeţel şi bălării, asortat cu cadavre de pisici aruncate din curţi peste garduri, ori cîini otrăviţi de hingheri.

Cred însă că era foarte frumos acolo pentru că noi iubeam fotbalul, ne dăruiam lui cu o pasiune ce a rămas numai o amintire pentru unii. Jocul dura, cu mici întreruperi (vara sau în vacanţe) cîte 10 ore şi **partidele** aveau un dramatism rar întîlnit. Echipele erau formate la întîmplare, fără limită de vîrstă, pe **străzi** şi puteai să vezi lîngă abia venitul de la lucru, cu cămaşa ieşită afară din pantaloni, un ţînc cu pantaloni scurţi sau chiar vreun contabil serios în orice zi a săptămînii în afara aceleia, în care, uitînd cu totul de „poziţia lui socială" se angrena în cucerirea unor trofee imaginare.

Prima minge **de-a adevăratelea** a apărut în Cuţarida, pe unde locuiam, cam prin 1936. Fusese cîştigată de cel mai netalentat jucător al străzii mele la un concurs al societăţii de cremă de ghete **Gladys**.

Ce balon ! Cred că dacă cineva mi-ar fi arătat atunci **Piramidele** sau **Grădinile suspendate** n-aş fi simţit o admiraţie mai mare decît aceea inspirată de apariţia acelei sfere roşii de piele care sărea şi suna dumnezeeşte. Fericitului proprietar i s-a făcut o curte nemaipomenită, a fost numit pe loc căpitanul echipei şi purtat în jurul maidanului într-un tur de onoare. Spre prînz, cînd s-a răit şi a vrut să plece acasă cu preţiosul obiect a fost ameninţat cu moartea şi n-au lipsit voci care au afirmat că dacă se mai împotriveşte voinţei generale va rămîne fără balonul ce aparţinea de-acum tuturor...

A fost odată...

Primul tricou violet, aparţinînd clubului C.F.R., primul stadion adevărat, primii spectatori (25), prima ieşire pe teren... Cît e de atunci ? Privesc la unii tineri din zilele noastre, blazaţi de la 17 ani, dormitînd pe teren, netrăind sportul, mimîndu-l numai, indiferenţi la înfrîngeri ca şi la victorii şi-mi aduc aminte de praful „terenurilor" care a trimis multe talente la sanatoriu, îmi amintesc de acele partide desfăşurate pe cîmpuri pline de gropi şi movile, cu „cabine" în aer liber, adică cu ţarcuri de grămezi de haine, păzite de către cineva...

Hotărît că ar trebui să se scrie cît mai curînd eroica şi plina de umor istorie a mişcării noastre sportive, pornite atît de demult şi ajunse la reputaţia zilelor noastre. Din acele pagini poate că mulţi sportivi ar învăţa foarte, foarte multe lucruri uitate pe nedrept.

Simion Bărnuţiu

Gînditor progresist, profesor, orator de vază, luptător împotriva rînduielilor feudale şi pentru afirmarea drepturilor politice şi sociale ale romînilor din Transilvania, adversar hotărît al monarhiei şi adept al republicii în care să troneze „dreptul şi dreptatea" — iată numai cîteva din trăsăturile definitorii ale uneia din figurile remarcabile de cărturari şi luptători pe tărîm social care s-au afirmat în veacul trecut la noi : Simion Bărnuţiu.

Născut la 21 iulie (2 august) 1808 într-o localitate din ţinutul Sălajului, gînditorul transilvănean ocupă, după absolvirea studiilor, un post de profesor la liceul din Blaj, important centru cultural romînesc din Ardeal. Predă întîi sintaxa, apoi filozofia. Fiind numit în 1834 notar consistorial, întrerupe activitatea didactică, dar revine după cinci ani, în 1839, la catedră, cînd reia predarea filozofiei, de astă dată în romîneşte — act de mare însemnătate în cariera sa intelectuală şi în dezvoltarea învăţămîntului romînesc. Este semnificativă în acest sens argumentarea pe care o aduce Bărnuţiu în sprijinul predării filozofiei în limba romînă. În spirit laic şi iluminist, el arăta că gemînd şi fiind înăbuşită de „jugul şi robia" limbii latine, şi aflîndu-se în situaţia de apendice al teologiei, filozofia „tare puţin a luminat minţile auzitorilor romîni" În felul acesta Bărnuţiu dezvoltă şi ridică pe un plan superior începuturile de constituire, la noi, a filozofiei ca obiect de studiu de sine stătător şi apt a fi predat cu resursele de care dispunea limba romînă.

Mai mult decît Gheorghe Lazăr şi Eftimie Murgu — cărora le revine meritul de a fi pus bazele învăţămîntului filozofic în Ţara Romînească şi Moldova — profesorul blăjean dă sens practic filozofiei, folosind argumentaţia pe care disciplina i-o punea la îndemînă în sprijinul ideilor politice avansate pentru care milita. Tocmai de aceea el intră în conflict cu cercurile episcopale, servile stăpînirii şi care tutelau aşezămintele de la Blaj. În cele din urmă, Bărnuţiu este destituit din funcţia de profesor.

În istoriografia burgheză, figura lui Simion Bărnuţiu a fost prezentată unilateral şi simplist.

Se ştie că **în toate cele trei Ţări romîne**, mişcarea de la 1848 — fenomen cu strînse legături de scop şi acţiune pe întreg teritoriul locuit de romîni — a avut ca principal obiectiv desfiinţarea iobăgiei şi înlăturarea jugului străin. Deosebit de

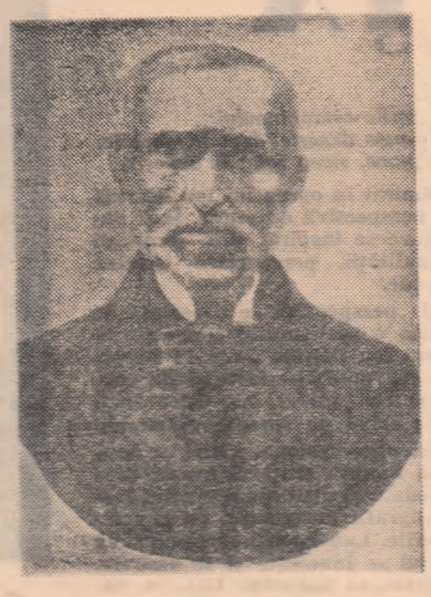

complexe erau problemele sociale şi naţionale în Transilvania. Aici, asupra maselor largi ale poporului se exercita o dublă exploatare : de clasă şi naţională. În cadrul imperiului habsburgic, Transilvania se afla, formal, în situaţia de principat autonom, dar în fapt era stăpînită de clasa nobililor, aproape în totalitate maghiară, care ţinea sub o sălbatică oprimare ţărănimea, în covîrşitoarea ei majoritate romînă. Aceasta era contradicţia principală (se adăugau contradicţiile dintre nobilime şi burgheziile romînă, maghiară şi săsească, precum şi contradicţiile dintre aceste burghezii) care a determinat, în ţinutul de peste munţi, cursul evenimentelor de la 1848.

În conducerea revoluţiei izbucnite în martie 1848 la Budapesta, au precumpănit elementele din rîndul nobilimii, care era departe de a înţelege aspiraţia spre libertate naţională şi socială a popoarelor asuprite din imperiul habsburgic. S-a decretat unirea forţată a Transilvaniei cu Ungaria. S-au săvîrşit masacre bestiale împotriva maselor ţărănimii romîne care luptau împotriva exploatării. În faţa unor asemenea acţiuni, reprezentanţii progresişti ai populaţiei romîneşti iau poziţie hotărîtă, care şi-a găsit expresia cea mai limpede la Bărnuţiu, în proclamaţia sa din 25 martie 1848 şi în cuvîntarea de la Blaj. Bărnuţiu nu a fost, cum greşit s-a afirmat, adversar al revoluţiei maghiare, dar a luptat să asigure romînilor drepturi naţionale, pretinzînd înainte de toate recunoaşterea romînilor din Transilvania ca naţiune în sens politic, aşa cum erau recunoscuţi saşii şi secuii, subliniind că „...naţiunea romînă dă de ştire naţiunilor conlocuitoare, că voind a se constitui şi organiza pe temei naţional, n-are cuget duşman în contra altor naţiuni şi cunoaşte acelaşi drept pentru toate, voieşte a-l respecta cu sinceritate cerînd respect împrumutat după dreptate : prin urmare, nici nu va suferi a fi supusă altora, ci voieşte drept egal pentru toate". Aceeaşi poziţie înaintată vădeşte Bărnuţiu şi atunci cînd se opune cu vigoare încercărilor de deznaţionalizare forţată, prin introducerea obligatorie a limbii maghiare în şcoală şi biserică : „Mintea cea sănătoasă şi istoria — scria el — arată că dacă şi-a croit limba oricare popor, trebuie să păşească în cultură pe calea care şi-a făcut-o".

Prin modul său de a acţiona şi a gîndi în complexitatea factorilor de la 1848, Simion Bărnuţiu nu s-a ridicat, totuşi, pe poziţiile revoluţionarilor vremii — Avram Iancu, Bălcescu şi alţii. El n-a înţeles rolul uriaş pe care-l pot îndeplini masele în procesul transformării revoluţionare a societăţii. Adoptă o poziţie net patriotică şi antifeudală văzînd un „lucru minunat" în „ştergerea iobăgiei". dar preocupat întîi şi-ntîi de ideea dobîndirii independenţei politice a romînilor, care va aduce după sine şi eliberarea socială, nu prevede, în programul propus în discursul său, nici o măsură pentru ţărani. Aprobă însă programul adoptat la Blaj în care se înscrisese desfiinţarea iobăgiei fără despăgubire.

În 1854, după lungi peregrinări, Bărnuţiu se stabileşte la Iaşi integrîndu-se activităţii didactice. Participă la reorganizarea învăţămîntului universitar ieşean, reia predarea cursului de filozofie accentuînd asupra elementelor raţionaliste din dreptul natural (filozofie idealistă, dar care a adus progrese însemnate în dezvoltarea gîndirii filozofice) al cărui adept era. Tot în această perioadă, Bărnuţiu îşi afirmă deschis ideile sale republicane. În viziunea lui, **republica** trebuie să aducă poporului fericirea, pentru că „elementul cel dintîi al fiecărei republici e poporul".

La 100 de ani de la moarte (16 (28) mai 1864) personalitatea învăţatului transilvănean, dincolo de limitele la care l-au obligat epoca şi clasa sa, se înscrie la loc de frunte în rîndul acelora care dau strălucire istoriei şi culturii noastre.

N. POPESCU-BOGDĂNEŞTI

Sfatul medicului

TETANOSUL

Deşi cazurile de tetanos sînt tot mai rare, totuşi, pentru mediul rural, el rămîne o boală care poate surveni datorită specificului muncii în agricultură.

Tetanosul cauzat de bacilul tetanic se manifestă prin crize puternice de contracţie a muşchilor şi prin tulburări generale.

Bacilul tetanic, foarte răspîndit în mediul exterior, poate căpăta formă de spor devenind astfel rezistent la căldură şi uscăciune, trăind ani de zile la adăpost de lumină. În felul acesta bacilul sau sporii tetanosului se pot găsi în pămînt, praf, noroi, bălegar, ca şi pe cuie sau fiare ruginite.

Microbul pătrunde în organism prin plăgile dinainte existente care pot fi infectate în momentul rănirii, sau după aceea, devenind astfel plăgi tetanigene (generatoare de tetanos). Plăgile tetanigene sînt cele cu rupturi şi distrugeri de ţesuturi, cu chiaguri de sînge conţinînd praf, pămînt, rugină sau alte impurităţi. Ele pot fi produse prin înţepare cu cuie sau spini, prin zdrobire, prin lovire cu copitele sau coarnele animalelor sau de uneltele agricole infectate.

Microbul o dată ajuns în organism se dezvoltă, iar toxina lui se împrăştie şi produce îmbolnăvirea.

Tetanosul se manifestă la început cu dureri de cap, apoi stare generală de depresiune, febră, puls accelerat, greutate în deschiderea gurii şi la înghiţit şi chiar momente de asfixiere.

Tetanosul declarat trebuie tratat cu cea mai mare urgenţă.

Mai întîi se va curăţa rana de corpi străini, de sînge, de ţesuturi rupte şi mortificate şi se va aplica penicilină sau sulfamide. Apoi bolnavului i se vor administra cantităţi mari de ser antitetanic, precum şi antibiotice sau sulfamide, ca şi alte tratamente speciale.

Mai important este însă felul cum trebuie să ne păzim de această boală. Pentru prevenirea tetanosului se recomandă. în primul rînd, vaccinarea şi revaccinarea periodică cu anatoxină tetanică. Aceasta este metoda cea mai eficace.

Toţi cei care lucrează în agricultură, prin însuşi felul activităţii lor, pot fi supuşi accidentelor, şi deci infectării cu microbul tetanosului. Iată de ce ei trebuie să se vaccineze neapărat.

În cazul cînd un lucrător din cîmp sau din sectorul zootehnic a avut un accident, prima grijă este să se aplice un pansament curat, igienic şi în nici un caz foi de patlagină sau alte metode, cum mai folosesc unii. Este ştiut că acestea favorizează şi mai mult îmbolnăvirea.

Pansamentul, făcut în momentul accidentului, este o măsură preventivă. El trebuie să fie imediat refăcut de un personal medico-sanitar, în stare să aprecieze importanţa plăgii, să cureţe rana de impurităţile care au pătruns înăuntru şi să prescrie tratamentul preventiv cu ser antitetanic.

În ceea ce priveşte tratamentul preventiv al tetanosului, repetăm că acesta este absolut obligator în cazul cînd cineva s-a accidentat şi are o rană deschisă.

O grijă deosebită trebuie avută pentru copii, care de multe ori se accidentează. Rănile lor, uneori aparent neînsemnate, sînt totuşi porţi de infiltrare a tetanosului. Cazurile de tetanos la copii sînt mai frecvente ca la adulţi.

Neplăcerile acestei boli pot fi lesne înlăturate prin respectarea măsurilor de prevenire ca şi prin folosirea posibilităţilor pe care ni le oferă în această direcţie unităţile medico-sanitare.

Dr. EUGEN ŞERBĂNESCU
medic primar, Spitalul Colţea

Magazin ştiinţific

Uscarea legumelor şi fructelor prin explozie

În U.R.S.S., cercetătorii din domeniul industriei alimentare au realizat o instalaţie simplă, cu ajutorul căreia legumele, fructele, ierburile medicinale etc. pot fi uscate cu ajutorul exploziei.

Merele, morcovii, cartofii, tăiaţi felii, se pun într-un cilindru rotativ — „tun" — şi se încălzesc. În cilindrul închis ermetic presiunea creşte. Peste cîteva minute capacul este deşurubat, presiunea scade brusc şi devine egală cu cea din atmosferă. Datorită acestei scăderi de presiune se produce o explozie : umezeala din legume se transformă instantaneu în vapori. Totodată legumele îşi păstrează volumul, culoarea şi gustul.

Acest procedeu a fost verificat la o instalaţie semiindustrială constatîndu-se că ei necesită de trei ori mai puţin timp în comparaţie cu cel necesar la prelucrarea obişnuită în dulapurile şi camerele de uscat.

Lapte artificial

O firmă norvegiană a elaborat un procedeu de preparare a laptelui, din apă, praf de lapte şi unt. Laptele obţinut nu conţine nici sare şi nici acid lactic.

Aparatul construit în acest scop furnizează, în decurs de zece minute, 40 de litri de lapte.

Soiul de grîu „geines"

În sezonul agricol trecut, fermierii din statele Washington şi Idaho din S.U.A. au obţinut recolte bogate de grîu. Unii fermieri au obţinut peste 70 de buşeli de grîu de pe un acru (un acru = 4 046.94 m², un buşel = 35.238 litri), iar în sectoarele cele mai bune, peste 90 de buşeli de pe un acru. În văile irigate din statul Washington recoltele pe unele ogoare au atins 120 de buşeli / acru.

Secretul acestor recolte rezidă în folosirea unor mari cantităţii de îngrăşăminte şi în cultivarea grîului „geines", receptiv la îngrăşăminte. În nord-vestul S.U.A., acest soi de grîu atinge o înălţime de 22—40 ţoli (un ţol = 25,4 mm.), în funcţie de cantitatea de umezeală şi de starea solului. Soiul „geines" este rezistent la cădere, scuturare, la tăciunele zburător al grîului, la rugina galbenă şi la rugina frunzei

Instalaţie pentru sortarea cartofilor

Specialiştii sovietici au construit o instalaţie pentru sortarea cartofilor în cîmp şi în depozite. Instalaţia se compune dintr-un transportor, membrane, releu fonic şi conductori de sunete, prin care releul recepţionează oscilaţiile membranelor.

Cartofii sînt răsfiraţi pe cîteva benzi transportoare, care-i dirijează pe membrane. Acestea transformă zgomotele produse de cartofi în vibraţii sonore, de frecvenţă şi intensitate diferită. Prin analiza vibraţiilor sonore se pot separa cartofii putrezi de cei sănătoşi şi se poate constata dacă sînt bine curăţaţi de pămînt.

Descoperirea apei în spaţii interstelare

Reglînd un radiotelescop asupra unei surse radiocontinue, o echipă de la Institutul de tehnologie din Massachussetts (S.U.A.) a detectat unde radio absorbite într-o formă care — după experienţe de laborator anterioare — nu pot să se producă decît în prezenţa unei combinaţii oxigen-hidrogen. În legătură cu această combinaţie, constituind doi din trei atomi ai moleculei de apă, cercetătorii au dedus că este probabil ca, din cînd în cînd, un atom de hidrogen să se adauge celor din combinaţia oxigen-hidrogen pentru a forma o moleculă de apă.

Este pentru prima oară cînd sînt măsurate şi detectate prin radio elemente combinate şi este, de asemenea, pentru prima oară cînd se indică posibilitatea ca să existe apă în spaţiul interstelar.

CĂILE DEZVOLTĂRII

Cele mai multe state din Africa, Asia şi America Latină alcătuiesc aşa numita lume în curs de dezvoltare (slab dezvoltată sau subdezvoltată). Este o lume a multor recorduri negative : absenţa, uneori desăvîrşită, a industriei, primitivismul culturii pămîntului, alături de întinderea nemărginită a terenurilor necultivate, caracterul de monocultură impus de foştii sau actualii stăpîni colonialişti. Aceste recorduri triste se datoresc imperialismului. politicii coloniale. Veacuri de-a rîndul colonialiştii au exploatat fără milă bogăţiile acestor ţări, au împiedicat crearea unei industrii naţionale, au frînat din răsputeri progresul economic, social. cultural.

INDEPENDENŢA POLITICĂ

Mişcarea de eliberare naţională care a crescut şi s-a întins mult în împrejurările noi de după al doilea război mondial, n-a dus numai la înfiinţarea de state noi, de sine stătătoare pe tărîmul internaţional. Destrămarea marilor imperii coloniale are şi o altă faţă: popoarele odinioară înrobite au aflat, află sau vor afla curînd, de la caz la caz, că independenţa politică e doar începutul. Ea este temelia pe care se poate înălţa o viaţă omenească, demnă şi îndestulată. Dar cum anume ? Nu pretutindeni în lumea în curs de dezvoltare găseşte răspunsuri asemănătoare întrebarea : „cum să construim viaţa cea nouă". Dar nu e lipsit de însemnătate faptul că multe ţări se pronunţă pentru o cale necapitalistă de dezvoltare. Forţele democratice, partidele comuniste din noile state suverane luptă pentru ca popoarele respective să fie stăpîne depline pe bogăţiile ţărilor lor. pentru ducerea pînă la capăt a revoluţiei antiimperialiste, antifeudale, democratice.

DREPTATEA COMERCIALĂ

Desigur că, pentru a se dezvolta, ţările foste coloniale au nevoie de condiţii elementare de siguranţă economică. Cea mai însemnată şi imediată cerere a lor se află, de mai bine de două luni, în discuţia Conferinţei de la Geneva pentru comerţ şi dezvoltare. Cele mai multe din fostele colonii sînt şi azi încă, aşa cum le-au lăsat foştii lor stăpîni, nişte ţări care trăiesc din monocultură. Brazilia produce atîta cafea încît nu are ce face cu ea, dar nu are destule grîne ca să-şi hrănească populaţia. Zanzibarul recoltează 80 la sută din producţia mondială a unei preţioase mirodenii : cuişoarele ; dar n-are destul orez pentru a-şi potoli foamea. Aceste ţări sînt nevoite să exporte produsele monoculturii. aproape întotdeauna în formă neprelucrată. Adică la preţuri foarte mici. Şi cu cît sînt mai mari recoltele, cu atît mai mici sînt preţurile. De la un an la altul, de la un anotimp la altul, ţările care trăiesc dintr-un asemenea export nu ştiu ce le aşteaptă. Se întîmplă adesea ca şi cele mai modeste planuri ale lor să fie date peste cap de scăderea bruscă a preţurilor pe piaţa mondială sau de vreo nouă lovitură pusă la cale împotriva lor de firmele capitaliste cumpărătoare, uriaşi puternici, uniţi împotriva celor slabi şi adesea încă dezbinaţi. Iată de ce, ţările în curs de dezvoltare cer Conferinţei de la Geneva să statornicească măsuri care să garanteze preţuri ferme pentru produsele ţărilor subdezvoltate.

INDUSTRIA ŞI AGRICULTURA

Neavînd industrie, ţările slab dezvoltate trebuie să şi-o construiască. Pe alocuri se şi fac începuturi serioase : în Ghana, India, Guineea, Republica Arabă Unită, Afganistan etc.

Cerinţele de industrializare ale ţărilor slab dezvoltate au trezit noi speranţe în rîndurile monopolurilor şi o adevărată bătălie de concurenţă se dă acum între marile firme din ţările capitaliste pentru a se instala în lumea slab dezvoltată. Dar nu o asemenea industrializare doresc popoarele. Nu de o nouă subjugare au ele nevoie.

Iată de ce a apărut şi devine din ce în ce mai largă preocuparea pentru dezvoltarea resurselor naţionale proprii pentru crearea unei industrii naţionale puternice. Oglindind această preocupare, Conferinţa de la Geneva a adoptat o moţiune al cărei proiect a fost elaborat de cîteva ţări, printre care şi R. P. Romînă. Moţiunea se pronunţă pentru dezvoltarea sectorului de stat în economia ţărilor în curs de dezvoltare, necesară progresului economic în general, industrializării şi dezvoltării agriculturii în special.

Legătura dintre industrie şi agricultură este foarte lesne de văzut în lumea slab dezvoltată. Agricultura este în Asia, Africa şi, cu cîteva excepţii, în America Latină, principala activitate economică a populaţiei Colonialiştii n-au avut interes să facă industrie în aceste ţări. Locuitorii de aci au fost făcuţi robi — cu sau fără lanţuri — pe plantaţiile stăpînite de europeni. Acum cînd stăpînii au fost în cea mai mare parte alungaţi, robii au devenit cetăţeni ai unor state independente. Dar ei rămîn mai pretutindeni legaţi de pămîntul acesta care-i hrăneşte atît de prost.

Cum să faci pămîntul să te hrănească mai bine ? Cum să-l faci să dea tot ce poate da ? Nimeni nu se mai îndoieşte că primul lucru care trebuie făcut este să se lichideze nedreapta repartiţie a pămînturilor. Dar sînt destui care se pun de-a curmezişul acestei necesităţi : moşierii, proprietarii latifundiari, capitaliştii şi politicienii legaţi de ei. În India, de pildă, sărăcia şi cămătăria au făcut ca 82 la sută din cei ce muncesc pămîntul să posede doar 27 la sută din întinderea lui. În Africa de Sud, negrii, care alcătuiesc 70 la sută din totalul populaţiei posedă 3,7 la sută din pămînturi în provincia Transvaal şi numai 0,5 în Orange. În America Latină, (cu excepţia Cubei), 1,5 la sută din proprietarii de pămînt posedă jumătate din totalul pămînturilor agricole. În Columbia 0,9 la sută din proprietari dispun de 40 la sută din pămînturi. Deci, este nevoie în primul rînd de o reformă agrară, care să dea pămîntul celor ce-l muncesc. Pe alocuri ea s-a făcut. Dar mult a fost, mult a mai rămas de făcut. Statele slab dezvoltate au o lume întreagă de cucerit prin dezvoltarea industriei şi agriculturii lor. Numai industrializarea poate asigura valorificarea superioară a resurselor naturale şi de muncă. Milioane de hectare de pămînt aşteaptă să fie desţelenite sau irigate, sute de milioane de oameni mai lucrează încă cu plugul de lemn. Ei au nevoie de condiţii care să le permită să lucreze cu mijloace mai moderne. Milioane de tineri au nevoie de lumina învăţăturii.

Experienţa ţărilor socialiste oferă un exemplu concludent pentru ţările subdezvoltate convingîndu-le tot mai mult că năzuinţele lor de a lichida rămînerea în urmă se pot realiza cel mai sigur pe calea dezvoltării necapitaliste. Colaborarea economică cu ţările socialiste, întemeiată pe respectarea strictă a suveranităţii naţionale, egalitatea în drepturi, neamestecul în treburile interne şi avantajul reciproc, constituie, aşa cum s-a subliniat în Declaraţia cu privire la poziţia Partidului Muncitoresc Romîn în problemele mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, un sprijin important în dezvoltarea de sine stătătoare a tinerelor state eliberate.

GABRIELA DOLGU

Caridad Blanea şi Olga Gonzales, două tinere cubane, eleve ale şcolii tehnice din Buena-Vista

Ţăran dintr-un sat din Tanganika controlînd culturile de sisal

REFORMĂ AGRARĂ DOAR CU NUMELE

De cîteva luni de zile în Pakistan au loc puternice frămîntări ţărăneşti. Sute de mii de agricultori au organizat marşuri ale foamei spre Karaci, au avut loc mari mitinguri şi demonstraţii ţărăneşti, greve ale muncitorilor agricoli, a fost supusă parlamentului o jalbă cu peste trei milioane de semnături. Ţăranii pakistanezi revendică înnoiri rapide în structura satelor şi, în special, abolirea aşa-zisei reforme agrare din 1959 care loveşte în interesele maselor ţărăneşti, fiind numai în folosul moşierilor şi chiaburilor. Se ştie că presupusa reformă agrară a favorizat „familiile de gospodari", adică tot păturile săteşti care aveau avere, iar nu pe ţăranii săraci.

...În Pakistan trăiesc 98 milioane de oameni, dintre care 85 milioane în mediul rural. În Pakistanul de est populaţia suferă de o lipsă acută de pămînt. După cum scrie ziarul vest-german „Europäische Wirtschaft, Entwiklungsländer", editat la Bonn, „trei sferturi din totalul gospodăriilor ţărăneşti nu posedă nici cinci acri de teren şi chiar aceste loturi extrem de mici sînt deseori fărîmiţate în şase sau mai multe părţi, după numărul membrilor de familie. Din numărul total al ţăranilor, numai două treimi folosesc plugul, doar 30 la sută au vite de povară, abia 4 la sută folosesc îngrăşămintele chimice, iar mai bine de o jumătate din totalul gospodăriilor sînt înglodate în datorii la moşieri, care profită şi achiziţionează astfel noi terenuri, condamnînd populaţia la înfometare şi exod spre alte regiuni".

Calamităţile naturale din Pakistanul de est contribuie şi ele la adîncirea mizeriei în care se zbate ţărănimea. Astfel, inundaţiile anuale au deseori urmări catastrofale, iar schimbarea frecventă a albiei rîurilor duce la distrugerea unor mari suprafeţe cultivate.

Şi în Pakistanul de vest recolta este slabă, iar veniturile ţăranilor abia le asigură minimumul de trai.

O altă problemă majoră a economiei pakistaneze este şomajul crescînd. Potrivit aprecierilor ziarului vest-german, „numărul şomerilor s-a ridicat, la mijlocul anului 1963, la 6 milioane de oameni şi pînă în anul 1970 va ajunge la 8 milioane de oameni".

Iată de ce, numai în ianuarie-martie a.c. mai mult de cinci milioane de ţărani pakistanezi au luat parte la acţiunile revendicative de masă, în pofida cruntelor măsuri de reprimare. Federaţia de luptă democratică a ţăranilor, recent înfiinţată, a hotărît intensificarea acţiunilor populare în sprijinul unei reforme agrare eficiente, capabilă să smulgă populaţia satelor şi agricultura din stagnare şi degradare. Un congres reprezentativ a fost convocat pentru luna iulie în oraşul Rawalpindi, scopul lui fiind unificarea luptei naţionale pentru înnoiri la sate. Pînă atunci, masele ţărăneşti întreprind vaste mişcări care să silească autorităţile şi parlamentul să ia măsuri eficiente în favoarea revendicărilor oamenilor munciii.

P. TĂTARU

satiră și umor

Un film... ca-n filme

Am fost deunăzi în raionul Rîmnicu-Sărat să-mi vizitez neamurile. Am o soră și un cumnat la Ciorăști, un cumnat și o soră la Mihălceni.

După-masă, propune cumnatul meu: „Să mergem la cinema. E premieră. Hai cu noi". Și am pornit cîteșitrei. Sala plină. Grămadă de spectatori. La ora cinci s-a făcut întuneric în sală. A început filmul. La ora cinci și zece s-a făcut lumină. S-a întrerupt. La ora cinci jumătate, întuneric. A reînceput. La șase fără douăzeci, lumină. S-a întrerupt. La șase și cinci întuneric. A reîncepu.

După o vreme, am simțit că mă prefac și eu în peliculă și nu dintr-acelea de care le tot trimite întreprinderea cinematografică raională, adică ultrauzate, de starea patra sau a cincea: ajunsesem în starea a opta!...

În sfîrșit, filmul începe să ruleze normal. În scena culminantă a acțiunii eroina își revede soțul după 20 de ani și exclamă puternic și dureros, așa ca să se audă pînă în fundul sălii:

— Dragul meu soț, iată ce ți-am pregă...

Și a amuțit. Nu știu de ce. Ori emoția revederii, ori groaza de a-și revedea soțul îmbătrînit cu 20 de ani i-a luat piuitul.

„Iată ce ți-am pregă..." Atît! În continuare, ea mișca din buze sărmana, fără să poată scoate un singur cuvîntel!

Oare ce i-o fi pregă...? mă întrebam eu fierbînd de curiozitate. Ca să vezi ghinion! A răgușit femeia tocmai cînd acțiunea devenea mai palpitantă. Și m-am trezit strigînd: „care ai un Sirocol? Altfel nu mai înțelegem nimic din ceea ce i-a pregă...".

— Nu e Sirocolul, e sonorul! se auziră glasuri din sală! Sonorul! De cinci luni e în halul ăsta!

La Ciorăști am aflat cea mai grozavă invenție a secolului: sonorul mut!

Apoi și-a revenit sonorul și s-a rupt filmul.

— Nu-i nimic! face cumnatul. Alergăm pînă la Mihălceni, nu-i departe, trei kilometri. Rulează același film și-l vizionăm în continuare.

Într-un sfert de oră iată-ne în sala de spectacole a Mihălcenilor. Eroina de pe peliculă îi spusese de mult soțului ce anume surpriză îi pregă... Un copil!... Un fecior căruia îi mijiseră tuleele... Asta zic și eu aparat. Se aude clar... Urmează o clipă emoționantă. Întîlnirea dintre fecior și tată. Iată-l! Apare feciorul! Se repede în brațele bătrînului părinte și exclamă:

— Iubitul meu ta...

Iubitul lui ta...! Pe „tă" flăcăul l-a înghițit. Nu s-a mai auzit nimic. Și vedem numai buze mișcate! Familie emotivă, slabă de nervi!... Soția i-a „pregă" și a amuțit... feciorul i-a strigat „ta" și s-a terminat!...

Și filmul continua. Pe ecran cei trei făceau pe surdo-muții. Ori vorbeau cumva în șoapte ca nu cumva să audă spectatorii?

— Sonorul!... izbucniră glasuri din sală. De cinci luni vizionăm filme semi-mute!

— Repede înapoi la Ciorăști că între timp acolo s-a reparat aparatul...

Ce să vă mai povestesc, vizionarea s-a transformat într-un cros!! Filmul l-am văzut în cinci reprize: două la Ciorăști, trei la Mihălceni. Cînd vorbea feciorul la Ciorăști, tăcea mama la Mihălceni, cînd tata dădea din buze la Mihălceni, striga mama la Ciorăști și cînd vorbeau, în sfîrșit, cîteșitrei, se întrerupea filmul și la Ciorăști și la Mihălceni...

Așa că, pînă una-alta, și cei din Ciorăști și cei de la Mihălceni au scris celor de la raion ori să le trimită un tehnician bun, care să le repare aparatele așa cum trebuie, fiindcă așa cum nu trebuie au fost reparate, ori să li se trimită subiectul filmelor vizionate.

Toată această întîmplare a avut însă și o latură bună pentru mine: între „iată ce ți-am pregă" și „iubitul meu ta", mi-am văzut și neamurile din Mihălceni.

La plecare le-am îmbrățișat și le-am spus: „Dragii mei, vă las cu bi"...

Na! Că mi s-a întrerupt și mie sonorul...

I. AVIAN

La Vaideeni-Horezu, comună cu 800 de case, există nu mai puțin de 500 fluieraşi.

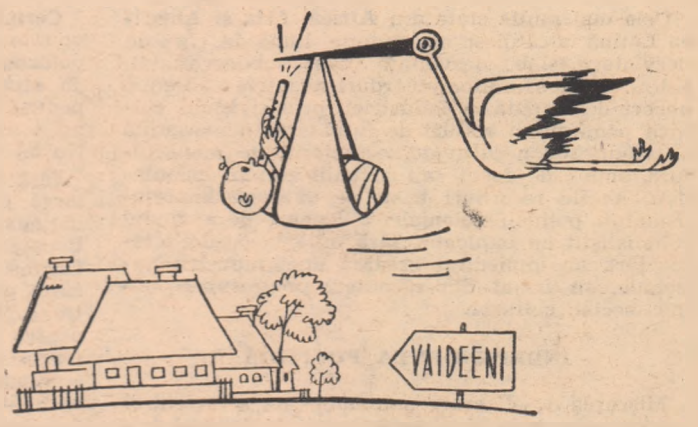

Fără cuvinte

Desen de Nic. NICOLAESCU

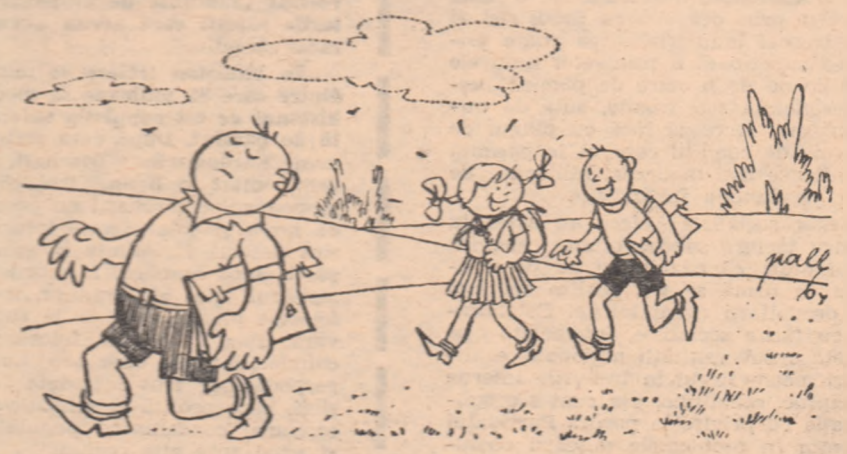

— Îl vezi? Este cel mai slab la anatomie...

„COPILUL": — Tăticule, azi e ziua copilului, faci cinste cu o cinzeacă?

Desene de T. PALL

Fabule pitice

de STELIAN FILIP

LENEA RĂSPLĂTITĂ

Musca (cred că tot cea veche
Ce-i intrase în ureche
Boului, zicînd că ară
Și că treaba e ușoară!)
Se-nvîrtea acum în zbor
Tot pe lîngă un tractor
Și dorind să-și facă norma
(Și să-și demonstreze forma!)
I s-a furișat urgent
Tocmai în... eșapament
Însă bine nu s-a-nfipt
Că, imediat... s-a fript!

TÎLCUL o fi vechi sau nou
Dar tractorul... nu e bou!

DISTRATUL

Ciobanul mergea pe măgar, spre oraș,
Și-n față ținea o sidilă cu caș.
Întreabă ciobanul: — Măgare, ți-e greu?
— Păi, mi-este...
— Atunci, uite, cașu-l duc eu.
Și pune sidila cu caș în spinare
Uitînd, pasămite, că stă... tot călare!

PĂUNUL

Cînd păunul vrea s-arate
Cine-i dînsul și ce poate,
Pavoazează o ogradă
Cu gigantica lui coadă.
Totuși, unii zic, din stradă:
— La asemenea splendoare
N-ar strica... un cap mai mare!

SUPĂRAREA CUCULUI

Cucul este supărat
Fi'ndcă oamenii din sat
Ies la muncă mai devreme,
Pîn-s-apuce el să-i cheme.

D-aia, stînd într-o răscruce,
Îi grăiește coanei cuce:
— Uite, chiar acum mă duc
Să îmi cumpăr ceas... cu cuc!

EXPUNERE DE MOTIVE

Scriu „Fabule pitice".
De ce? Să vă explic:
Le-aș face mai voinice
Dar vreau să verific

De-i just ce vrea să zică
Bătrîna zicătoare
Că „Buturuga mică
Răstoarnă carul mare!"

REDACȚIA: București, Piața „Scînteii". Tel. 17.60.10, interior 1884 ABONAMENTE: 7,60 lei anual. Abonamentele se fac la oficiile poștale, prin factorii poștali și difuzorii voluntari. TIPARUL: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii • 40.001